

Em causa un cert malestar presentar-me insistentment com a protagonista d'històries inversemblants. No obstant confio encomanar a les meves confessions un to de sinceritat tan gran, que la gent m'hagi de creure raonablement veridic. He de fer constar que mai no he cercat deliberadament l'aventura i que, per altra banda, tots els fets que reporto són, com tothom sap, de fàcil i immediata comprovació. He qualificat a contracor d'inversemblants les meves històries: prego que això sigui interpretat com una concessió a l'esperit toca-son dels meus contemporanis, puix que a criteri meu la inversemblança és una cosa relativa. Passa, simplement, que fets naturals i gairebé vulgars, per davant dels quals la gent desfila insensiblement, quan jo els explico provoquen un general escepticisme. Tal és el cas de l'estàtua habitada de Sonilles, divulgat per mi al cinquè any de la seva fundació.

Rellegint les ratlles precedents, constato amb orgull que han coincidit amb mi, en l'estil de preparar el lector, escriptors tan prestigiosos com Adalbet von Chamisso, Daniel Defoe i sir Arthur Conan Doyle, per no esmentar més que els que gaudeixen d'un major universalisme; sé que tinc el dret de reclamar que aquest fet

reïxir a provocar la meua atenció. M'escrivia dia per altre, amb una regularitat que deixava intuir un temperament d'aquests que ens són tan grats; al principi, el seu objectiu epistolar es limitava a felicitar-me cordialment i a fer-me palesa la seva admiració sense reserves. Més endavant em comunicava que havia muntat un petit laboratori a Saroles, per tal de repetir la meua experiència; el resultat de cada prova va ésser-me comunicat minuciosament. Després les lletres anaven acusant una mena de paroxisme que va esclatar el dia que vaig rebre la comunicació, darrera de la sèrie, on el meu corresponçal m'explicava que havia pogut superar la prova, i que en una mena d'exacerbació del mètode, havia aconseguit retornar l'oli a un estat sòlid semblant a la terra, una terra blanca que netejava l'alumini sense ratllar-lo. El savi de Saroles em suplicava que em personés al seu laboratori i compartís amb ell la satisfacció del comú experiment.

No cal que digui l'extraordinari interès que aquesta missiva va despertar-me. Ni per un moment se'm va ocórrer de refusar la invitació del meu company.

Adhuc les persones poc viatjadores coneixen la manera de traslladar-se a Saroles: viatge amb tren fins a Perxent, i

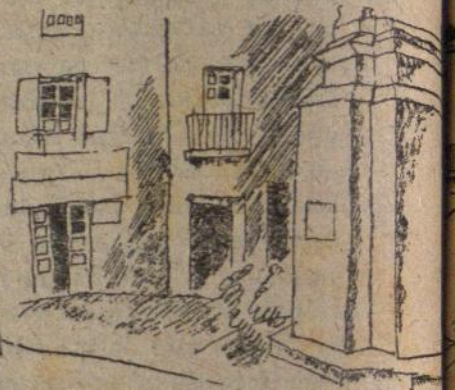
sigui tingut en compte com a dada al meu favor.

Quan vaig anar per primera vegada al poble de Sonilles, estava absolutament lliure d'aquests processos espirituals que algú m'ha atribuït per no dir-me descaradament que mentia. Havia llogat una caseta als afores, on podia gaudir del recolliment i la soledat que m'asseguraren l'èxit en la descoberta del memorable procediment químic que permet extreure de la terra un oli molt semblant al de nous («La science domestique», Lyon, juillet 1934). Amb poc temps aquest descobriment va assegurar-me una gran popularitat. Rebia diàriament nombroses lletres d'admiradors, col·legues i aspirants a deïxible, que, no vull negar-ho, m'afalagaven resoltament. En particular, un amable comunicant del poble de Saroles, va

de Perxent a Saroles amb automòbil, passant per Gadal i Sonilles. Encara que parlo de molt pocs anys enrera, actualment la segona etapa d'aquest itinerari ofereix més comoditats que llavors del meu viatge. Els predecessors dels cotxes de línia d'ara, eren uns vells camions mal habilitats per al transport de viatgers. L'inconfort d'aquestes baluernes (principalment per la rara conformació de les seves portes i marxapeus) havia esdevingut proverbial entre els seus clients, fins al punt que les pageses que concorrien habitualment al mercat de Gadal, s'indumentaven amb robes amples que permetessin farcir-se de manyes de draps, per atenuar la violència del descendent. Cal aclarir que aquest descendent s'efectuava amb una rapidesa increïble, degut a la necessitat de procu-

EL MONU SONI

per PERE

rar-se un bon lloc en el mercat. Un periodista de Perxent ha deixat escrit, amb una frivolitat no desproveïda d'agudesa, que la parada de les pageses a Gadal semblava el trabucament d'un cistell ple d'avorre sobre una clapa de moresc.

Aquella vegada, l'etapa de Perxent a Gadal vaig fer-la acumulant sobre meu totes les incomoditats imaginables. A prop, l'atzar va proporcionar-me un joc de gallines picadores, que no van parar ni un moment de bequejar-me. L'automòbil s'havia espatllat a mitges, i avançàvem a batzegades, cada una de les quals m'estampava el genoll contra una superfície dura. A més, l'ampolla de vi d'una pagesa s'havia trencat, i el líquid s'escampava per les meves proximitats; a fi d'evitar el contacte amb la part inundada del seient, em mantenien oprimint sobre el mànec d'uns arpiots que em malmetien desconsideradament la carn.

Després de Gadal, les coses van arreglar-se, però aleshores el motor va exterioritzar més marcadament la seva dolença. Tenia una ronquera gairebé humana, que feia ofec; el xofer es girava de tant en tant i ens divulgava petites particularitats del cotxe:

—Tota la vida ha estat una carrossa. La sola cosa que té de bo són els frens. Si podem arribar al pendent d'abans de Sonilles, encara farem una entrada al poble ben lluïda.

Arribarem atzarosament al pendent esmentat. El nostre conductor va animar-se amb una colla de somriures a flor de llavi; va incorporar-se i, aixecant ostensiblement les espatlles, es preparava per prendre el descens amb un aire triomfal. El soroll del motor va cessar de sobte; ens va deixar les orelles buides, desocupades, i emprenguérem una baixada vertiginosa, tan vertiginosa que aviat ens convencérem que aquella perforació de l'aire ens havia de sortir malament. El xofer, arrapat al fre, feia uns esforços extraordinaris per moure la palanca. Entre contracció i contracció, ens anava dient:

—S'han enferritjat els frens. Si no s'adoben, ens esclafarem sense remei contra les alzines de l'oncle Xarpi!

Vaig respondre tímidament que el meu interès era anar a Saroles, i que em convenia arribar-hi força aviat. Però ni va sentir-me. Els arbres desfilaven a banda i banda, com una cursa de fantasmes, fendint l'aire amb uns xiulets que glaçaven l'ànima.

No obstant, tot havia d'acabar relati-

vament bé, degut a la serenitat del conductor. A les envistes de Sonilles, l'alzinar de l'oncle Xarpi a la dreta, confiant el volant a un parent seu i, saltant-se al respall d'un seient, va seure de peus sobre el fre.

Amb una mena de bot final, l'automòbil va quedar de través a l'entrada del primer carrer de Sonilles, davant d'una taverna. Tots els passatgers, trepitjant nou la terra ferma, poguérem constatar que les nafres no ens impediéren de viure a consciència. Mentrestant, el xofer de Sonilles sostenia el segell leg amb el nostre conductor:

—Això ha anat bé avui, mima, que no m'has tombat l'abeurador.

—Sí, però he hagut de saltar sobre els frens. Amb el que portem a mà, ja és la quarta vegada que es trenca. A l'últim, no em podré estar de Felip que li doni una repassada.

—Ca! No t'ho aconsello pas! Aquestes coses, com més s'hi fa més perd. A més, aquests frens tenen una teoria molt neta.

—Es la reflexió que m'aguanta.

Però aquella vegada la cosa havia anat seriosa. El motor va negar-se moment a continuar el viatge fins a Saroles i el xofer ens aconsellà d'esperar a Saroles fins que el Felip hi hagués donat una mirada. No sospitava pas, aleshores, la descoberta que aquest cotxe m'havia de facilitar.

Una vegada assabentat que la descoberta requeriria unes quantes hores

